

SLOVENSKI NAROD.

Izjava vsak dan sveder, izvzemati nedelje in praznike.
Inserati: Prostor 1 m/m x 54 m/m za navadne in male oglase 40 vln., za uradne razglase 60 vln., za poslano in reklame 1 K. — Pri naročilu nad 10 objav popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, pritlično. — Telefon št. 90.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:		V inozemstvu:	
celoletno naprej plačan	K 84—	celoletno	K 95—
polletno	42—	polletno	50—
3 mesečno	21—	3 mesečno	26—
1	7—	1	9—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vredno po nakaznici. Na samo pismena naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje.
Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.
Rokopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 40 vinarjev.

Gospodarski stiki z inozemstvom.

g. Dunaj, v avgustu.

Dokler so bile zaprte meje proti Poljski in Ukrajini, je bil pravi čas, nakupiti v Nemški Avstriji nakopičene zaloge najrazličnejših industrijskih izdelkov, ki jih nujno rabimo v Jugoslaviji. Nismo izrabili prilike, ki se ne vrne več. Ogromno škodo bomo pa kmalu čutili. V treh mesecih so cene poskočile za 100 in več odstotkov. Zdaj, ko je prepozno, se oglašajo iz Jugoslavije najrazličnejše organizacije, velike trgovske tvrdke in tudi od strani državnih činiteljev, ki iščejo takega blaga, ki ga je bilo še pred kratkim v izobilju. Tako n. pr. so slamoreznice, plugi, žitni čistilni mlini, reporeznice itd. zelo poskočile v ceni, ali še vedno so vsled razlike v valutni do 30 odstotkov cenejšje nego na Češkem.

Preobrat na Ogrskem te odnošaje za nas še poslabša. Takoj prvi dan n. pr. je bilo kupljeno 35 vagonov rotacijskega papirja za Budimpešto. Na tisoče je madžarskih trgovcev na Dunaju in ti pokupujejo vse, kar vidijo, da jim bo doma potreba. — Ker produkcija ne doseže one v mirnih časih, bo blago čedalje bolj redko in cene bodo strašno rasle. — Tudi to dejstvo dokazuje, koliko smo zamudili in kako velika bo naša gospodarska škoda.

Poročila iz domovine trde, da imamo baje do 100 tisoč vagonov koruze na prodaj. Število bo najbrže pretirano, vsekakor je koruze silno veliko. Zdaj je čas, da se to blago spravi v denar za ogromne svote in po tako visoki ceni, kakršne še ni bilo in je ne bo več. Le s tem izvozom bi naša devizna centrala lahko izdatno dvignila našo valuto! — Ali naša vlada dovolj prost izvoz tudi koruze, ko bo že prepozno? Naj določi izdatno pristojbino na vsak vagon, da bodo imele lep dohodek tudi državne blagajne! — Pride nova letina, kam pojdemo z blagom?

Te dni se je oglašil v Jugoslovanski blagovni poslovnici (I. Blumenstockgasse 5) ruski grof, pooblaščenec protiboljševiške vlade, ki bi hotel izvesti ogromno kompenzacijsko kupčijo v znesku 108 milijonov kron. Prometne in valutne težkoče pa so tako velike, da bo težko izvesti tako ogromno kupčijo. Ob dobri volji naših poklicanih činiteljev bi pa bilo i to mogoče.

Italijanov je vse polno po Dunaju. Sami trgovci, ki delajo ogromne kupčije. Vsi Ringhoteli, manjši hoteli, penzionji so zavetišča teh osrečiteljev Nemške Avstrije. Zastavonoša te kupčije pa je tukajšnja italijanska vojna misija. Poučeni ljudje trde, da je zadnji laški korporal že večkrat milijonar (v lirah, ne v kronah). Vsakemu državnemu vlaklu priklopljajo po par zasebnih vagonov. Vsakdanski promet gre v milijone. — Izvrstno deluje v tem smislu tudi njih vojna misija v Inozemstvu. Posebno izvrstne kupčije so napravili spočetka z rožiči, pomarančami, limoni, cibebami itd., torej s samim »neobhodnim« blagom, brez katerega so Nemci štiri leta lahko izhajali. Za tako blago so Nemci pustili v tujino ogromno milijonov!

Ukrajinska in poljska nakupovalna misija nakupujeta ogromne množine blaga vsake vrste. Uvoz je popolnoma prost. Svobodna tekma pa, pravijo, bo izvrstno vplivala na nizke cene v domovini. — Slovenski trgovec iz zasedenega ozemlja je prodal n. pr. Ukrajincem za 7 milijonov kron tekstilnega in manufakturnega blaga.

Jugoslovanska kolonija na Dunaju je še zelo številna. Njen splošni položaj je dosti ugoden. Prebivalstvo ima pred Jugoslavoji respekt. Vsak Nemec je prepričan, da ima Jugoslavija pred seboj srečno bodočnost.

vsakdo je prepričan, da se cedi po naših krajih med in mleko. Vsakdo želi, da bi ostali Nemci v prijateljstvu z nami. In res kaže vse na to, da bomo imeli v bodoče zelo živahne trgovske stike, ker bo to v našo korist. Boljših odjemalcev ne dobimo nikjer!

Nemčiji bo zaprta prekomorska trgovina. Toda proizvajalna sila nemškega naroda je ogromna. Ta ostane in se še pomnoži. Nemci vidijo svoj spas edino le v pridnem delu in ni dvoma, da prej ali slej zmaga njihova produktivnost. Ali ker ne bodo mogli prodajati svojih izdelkov v prekmorske kraje, se obrnejo z vso tekmovalno silo proti vzhodu in jugu, torej tudi v naše kraje. S tem dejstvom moramo računati. — Čehi tudi se že zelo resno bavijo s to možnostjo. Češka mora izvažati do 80% svojih izdelkov, ali težko ji bo tekmovali z Nemčijo. — Poslanec Čeh je razpravljal o tem vprašanju v »Česky Svobody« in meni, da edina odnomoč proti tej konkurenci bi bila v colni uniji Češke, Poljske, Ukrajine, Nemške Avstrije, Ogrske, Jugoslavije, Bolgarske. Le tako bi se odprla češki industriji vsa vrata, skozi katera bi zonet dobivala les, železno rudo, magnezit, bokrit, galanterijsko in modno blago, papir, vino, sadje, zelenjavo, živino, mast, oglje, kožo, nafto, žito itd., kar vse bo Češka silno potrebovala. Zato se toplo poteza za colno unio. — Ker se zonet govornik nekak obdonavski federaciji, priporočam izvajanja poslanca Čeha našim državljanom in politikom v resno uvaževanje.

Pražka »Tribuna« je poročala, da je sklenjen naslednji ključ za delitev železniškega materiala (lokomotive, vozovi): 50% Češka, 30% Nemška Avstrija, 15% Poljska in — 5% Jugoslavija. Kdo je tako sklenil, ne pove. Verujem na, da bi se Čehi taki delitvi ne upirali.

Ta teden se menja na Dunaju nekoliko denar ali pari, jugoslovanski žigosani bankovci pa od 95 do 97 K, redko 98 K, zlasti večje svote. Tudi v Jugoslovanski poslovnici za blagovni promet se je oglašilo več Jugoslovancev, ki so hoteli menjati za več stotisoč kron žigosanega denarja. — Iz teh in ponavljajočih se slučajev morem konstatovati, da je jugoslovanskega denarja še vedno več na ponudbo nego je po njem povpraševanja.

Zato pa je neutemeljen strah, ki ga izražajo nekateri jugoslovanski listi, da prodajamo svoje dobro blago za slab nemški denar. Da bi le dobili že enkrat toliko nemškega denarja, da zamenjamo zanj ves jugoslovanski denar, ki je v nemških rokah! To je neobhodno potrebno in bo igralo važno vlogo pri ureditvi naše valute!

»Berichte aus den neuen Staaten se imenuje posebna priloga listu »Mitteilungen des Verbandes österr. Banken und Bankiers«. Naroča se: Dunaj, I., Rockhgassee 4. Prenaša v prevodu vse zakone in naredbe v novih državah, kakor tudi gospodarska poročila iz časopisov. List je izvrstno urejevan. Jugoslavija je jako dobro zastopana. List je neobhodno potreben za vse: časopisje, trgovske zbornice, pa tudi za vse druge inteligentne kroge. Cena 40 K za četrtletje. Izšlo je že 148 števil z bogato vsebino. V orijentacijo je ta list izboren vodnik.

A. Gabršček.

Nemci in mi pri južni železnici.

Inž. Gjorgje Pevac.

V številki 189. »Slov. Naroda« sem v sestavku: Organizacija južne železnice v državi SHS. opozoril na zaključek upravnega sveta južne železnice, s katerim je osnovano generalno ravnanje na Dunaju za proge južne železnice v naši državi.

Za sedaj zapustim ono gospodo, katera je pri tej priliki delela z vsemi

močmi na to, da izvede centralizacijo razkosate južne železnice z namenom, obdržati za svoje državljanse še nadalje pod svojim jarmom, in preidem k opisu dejstev, iz katerih je razvidno, kako je postopala do sedaj ta nemška uprava z nami in nas »Slovane« zapostavljala.

V čast in slavo doseganje uprave na Dunaju moram naglašati, da je pri njej prevladoval princip, da je najvplivnejša mesta podeljevala za vsako ceno v prvi vrsti svojim nacionalnim pristajšem, potem drugim priliznjem. Nikdar ni bilo težko najti modusa vjvendj za njene nacionalne varovance. Prejšnje gradbeno ravnanje se je v tem pogledu posebno odlikovalo; omeniti moram, da so se vse te protekcije vsvarjale na personalnem ognjišču in po receptu novoimenovanega centralnega nadzornika, sedaj personalnega referenta reorganiziranega glavnega ravnateljstva, g. Bergerja, tega nadutega in domišljivega Germana, kateri je, kakor se mi zdi, že pozabil, da je bil radi svoje nesposobnosti svojčas stavljen na razpolago.

Ako sedaj uprava na Dunaju take puhle glave brez dovršene šolske izobrazbe dvakrat zaporedoma odkljuje z izrednim napredovanjem in take ljudi pozove v generalno ravnateljstvo, da »vedre in oblače« z ostalim osebom, je to živ dokaz, da vlada na Dunaju še vedno ona stara klika in da tam še vedno živijo in procvitava ona stara korupcija.

V kakšnem duhu morale in nacionalne politike je vladala do sedaj ta gospoda na Dunaju, hočem dokazati le z enim faktorom: Upravo prometnega nadzorništva v Trstu, katero se je pozneje preselilo v Ljubljano, poverila je najboljši prometni in najhujšim Germanom. Referenti te uprave, znani tudi ljubljancem, so bili gospodje ing. v. Formacher, ing. Scheibel in dr. Daser. Ti trije referenti južne železnice, ti največji triumfatorji pruskega junaštva, so vodili to upravo v srcu Slovenije — v Ljubljani — v sredi onega naroda, katerega jezik jim je bil neznan in so ga predvsem zaničevali. Ako vpoštevamo i dejstvo, da niso ti gospodje, kateri so svojčas sedeli v Trstu, poznali ni italijanskega jezika, tedaj je jasno razvidno, da je imela uprava na Dunaju s tem njenim ravnanjem edini namen, za vsako ceno razširiti in učvrstiti germanizem na progah južne železnice. In te tri referente bi imeli še danes na vratu, da ni prišla »kriza« in z njo tudi »metla«.

Ta fakt zadostuje kot dokaz politične smeri te gospode na Dunaju in resno nas mora skrbeti, ako pomislimo, v kakšno situacijo smo prišli z reorganizacijo našega glavnega ravnateljstva.

Opravičena je naša bojazan pred temi ljudmi, kateri so bili zmožni, nas Slovane, po svoji nacionalni samovolji in svojem osebnem momentu do danes zapostavljati in poniževati, med tem, ko so bili za svoje ljudi vedno pripravljivi, rekonstruirati oddelke v centralni upravi in stvarjati nove oseke, edino z namenom, da so jih mogli na ta način odklikovati in jim pripomoči do izrednega napredovanja.

Drugi fakt kot dokaz, kako so ti zaigrani Nemci ravnali pri upravi južne železnice v svojem nacionalnem duhu, da bi nas podvrgli svoji moči, je sledeči: Od vseh prog južne železnice nam pripade sedaj dobra polovica. Z ozirom na to bi morali biti mi v večini. Bog obvaruj! Nemci so smatrali vedno južno železnico za svojo molzno kravo — in radijega opozarjamo na to nemško pretenzijo, katera danos pri južni železnici stvarno obstoji, in pravočasno tudi opozoriti našo narodno vlado, da nam preti v zedinjenem kraljestvu ista nevarnost zapostavljanja in zaničevanja, ako nam bode zapovedovalo nadalje glavno ravnateljstvo na Dunaju, kar isto tudi namerava. Gospoda na Dunaju zna, kaj hoče, in zato se bori z vsemi silami, da nas drži še v naprej vklepane s svojo ostro nemško šapo.

Mislili smo, da bode kriza, katera nam je prinesla našo državno svobodo, tudi katastrofa za te mnogoštevilne Nemce, katere je uprava južne železnice na Dunaju sprejela v službo in svrhu širjenja germanizma. Toda tudi v tem trenutku se je dunajska uprava pokazala verno inzvesto mater svojih varovancev. Takoj v decembru, prej nego je začela pri nas »metla« svoje čiščenje, se je pobrigala gospoda na Dunaju za vse svoje ljudi in ljubimce in jih, kolikor je bilo v njeni moči, nagradila in odklikovala z izvanrednim napredovanjem.

Vse to je bilo gospodji na Dunaju še premalo in zato se je ista o priliki zadnjega personalnega napredovanja pretekli mesec požurila — povzdigniti svoje ljubimce ponovno v sinje višave.

Tako je ta gospoda svoje ljudi v teh kritičnih časih bogato nagradila brez ozira na dejstvo, da njima zanje ne vporabe, ne mest, katera bi odgovarjala njih visokim stopnjam. Evo, v takostrankskem duhu je izpadlo zadnje napredovanje pri južni železnici, in to je tretji fakt kot dokaz šovinistične uprave južne železnice na Dunaju.

Sedaj, ko je gospoda sebe in svoje ljudi kraljevski nagradila, sedaj širi glasove, da ne dopušča več fatalno finančno stanje našega društva izvanrednim napredovanjem in da moramo s personalnimi izdatki na vsak način varčiti.

Vam torej napredovanje, nam pa delo! — Ne, gospodje na Dunaju, iz te moke ne bo kruha. Ker vas je mnogo več od nas in ker vaša uprava sedaj ne zna, kakšna mesta in kakšno delo bi vam podelila, mi nismo krivi, kriva je temu samo vaša doseganja šovinistična politika. Ona je tudi kriva, da moramo mi sedaj pri organizaciji naših prog in uradov za tri vleči — ali zapomnite si, gospodje, za to bomo zahtevali pravičnega plačila!

Ako je mogel upravni svet našega društva vašo izvanredna napredovanja brez posebnih zaslug dvakrat zaporedoma odobriti, mislim, da imamo sedaj tudi mi pravico, zahtevati od istega upravnega sveta za naše delo in naš trud večje in boljše plačilo, nego ste ga bili deležni vi.

Nadejam se, da je istega mnenja tudi naš g. ravnatelj Bračič in da bo zastopal odlično in z vsemi močmi naše upravičene zahteve o priliki personalnega napredovanja v decembru, ako mu je na nas kaj ležeče!

Politične vesti.

— Proti priklopljivi Radgone Nemški Avstriji. Priklopljive Radgone Nemški Avstriji ne moremo in ne bomo nikdar in pod nobenim pogojem pripustili. Ves narod, uradniki, trgovci, obrtniki in kmetje ne morejo razumeti, da pangerman Kamniker več velja, kakor vse naše jugoslovanske legije. Na ljubno entente smo ostavili veliko mesto Celovec, malega mesta Radgone pa ne bomo ostavili in raje prej zažgemo vse mesto, kakor da ga pustimo. Nemški meščani že danes hodijo vpraševati vladnega tajnika Klobčiča, pod katerimi pogoji bi dosegli jugoslovansko državljanstvo, ker ostane Radgona pod Nemško Avstrijo gnezdo beračev in Thiotapev. Prosimo napej vse sile, da se v zadnjem momentu ne uresniči sanje največjih sovražnikov entente, to so nemškoavstrijski uradniki in vsememška svojati, ki je plačana iz Berlina in Dunaja. Z izgubo Radgone je gospodarsko izgubljeno celo Prekmurje. V Radgoni se stekajo vse ceste iz Prekmurja; to je od stolec naravno tržišče Prekmurja in desnega murskega polja ter je edino potom Radgone vezano Prekmurje po dveh mostih v ostalo Jugoslavijo. Druge zveze Prekmurja radi terenskih težkoč in vsakoletnih rednih poplav Mure ni mogoče najti. Ako izbruhne v nekaj dneh v radgonskem okraju med prebivalstvom revolucija in pogromi, je za to odgovorna entente. Preden definitivno kaj odločim, naj se pošlje sem eno misijo, da se na lico mesta prepriča o situaciji. Radgona tvori z ostalim Jugoslaviji prisot-

nim teritorijem na levem in desnem bregu Mure neločljivo gospodarsko enoto, katero neločljivo veže medsebojno elektrarna, pošta, davčni urad, sodišče, glavarstvo, železnica in skupna deželna bolnica, ki služi predvsem našemu narodu. Zahtevamo brezpogojno, da se Radgona ne izprazni in da se s tem povod za novo pogajanje. Vladni tajnik Klobčič, županstvo občine Zetinci, Dedonci, Zenkovič, Slov. Gorica, Potrna, Stara Nova Ves, Plitvica, Plitvički vrh, Lumanoše, Nasova, Lešane, Gor. Radgona, gospodar. zadruga za Prekmurje, Mursko polje in Slov. Gorice v Radgoni, Posojilnica Gornja Radgona, Čitalnica Radgona, Bralno društvo, Gornja Radgona, Narodna Obrana Radgona, telovadno društvo Sokol Radgona, Tjiskova zadruga v Radgoni, Uredništvo Murske straže Radgona, Okrajni zastop Gornja Radgona, telovadno društvo Orel Gornja Radgona, Pevsko društvo Zora Gornja Radgona, Izobraževalni klub Gornja Radgona, Zveza slovenskih trgovcev Radgona, Kmetijsko društvo Radgona, Konjerska zadruga v Gornji Radgoni, Društvo zasebnih uradnikov Gornja Radgona, Zveza državnih uradnikov v Radgoni, Obrtna zadruga Gornja Radgona, Zivnorojska zadruga v Gornji Radgoni, Vinorojska zadruga, Narodni svet za Prekmurje v imenu 120.000 Prekmurcev, Gospodarska zadruga v Murski Soboti, Gospodarska zadruga e Cankavi, Aprovjzacijski konzorcij Radgona, Ljudska knjižnica Radgona. LDU.

— Glasovj hrvatskih listov o poteku pogajanj. Zagreb, 4. septembra. Današnji »Obzor« in »Hrvat« poročata, da je pripravljeno Narodnega kluba stopiti v vlado, zbudila med beogradskimi krogi veliko iznenadenje in zadovoljstvo. Posebno dober vtis so baje napravili pogoji, ki jih je stavil Narodni klub, ker so lahko prepričali Srbe, da člani Narodnega kluba niso taki nasprotniki Jugoslavije, kakor se je mislilo, zato se — zatrjujeta omenjena lista — posebno srbski člani Demokratske zajednice posebno zanimajo z Narodnim klubom, dočim pa za sporazum z Jugoslovanskim klubom in radikalcij niso prav nič navdušeni.

— Pogajanja. LDU. Zagreb, 3. septembra. »Obzor« poroča iz Beograda: Jutri se vrši seja Demokratske Zajednice na katerem se bo razpravljalo o političnem položaju. Kakor doznavamo, so sedaj zlasti srbski člani članj za sodelovanje z Narodnim klubom, odklanjajo pa vsako kooperacijo z radikalcij.

— Vojni minister v Sarajevu. Sarajevo, 3. septembra. Vojni minister general Hadžić je dospel danes popoldne v Sarajevo.

— Za znižanje carine. Beograd, 4. septembra. Ministrstvo trgovine se je obrnilo v sporazumu z ministrstvom financ do vseh trgovskih in obrtniških zbornic s pozivom, naj predložijo svoje želje in zahteve glede enotnih carinskih tarifov.

— Skupščina pravoslavni duhovnikov v Beogradu. Beograd, 3. septembra. Včera je bila otvorjena skupščina glavne duhovniške zveze za Srbijo. Zveza je sklenila, da razširi svoj delokrog na vse pravoslavne pokrajine naše države. Zborovanja se je udeležilo več katoliških duhovnikov, posebno iz Dalmacije.

— Aretacija Radičeve rodbine. Zagreb, 4. septembra. Te dni je bila aretirana žena Stepana Radiča Marija in njeni hčeri Milica in Mira. Danes izdan uradni komunik pojasnjuje aretacijo sledeče: Na podlagj prijavi iz krogov kmetov, da vodi gospa Marija Radičeva s svojima hčerkama akcijo proti rekrutiranju in da sploh zavaja kmetiško prebivalstvo k nepokorščini proti državnim oblastim, so odredile oblasti preiskovalno postopanje. Ko je to dokazalo utemeljenost omenjenih ovadb, je bila odredjena pri Radičevi rodbini hišna preiskava, katere rezultat so obdolžitve le še podkrepile. Zato je bila

brojerna aretacija teh treh dam, ki so bile izročene takoj pristojni sodnji. — Današnji »Hrvat« je pristavil vesti o aretaciji Radičeve rodbile tendenciozno vest, da je bil Stepan Radič večerjale prvič zaslišan. Z ozirom na to poročilo konstatira uradni komunikje: Zaslišanje Stepana Radiča se vrši ponovno. Pri prvem zaslišanju je napadel Radič preiskovalnega sodnika z najboljšimi surrovimi povkami, da se je moralo zasliševanje prekiniti. Radič kljub temu ni bil niti disciplinarno kaznovan. Ker je bila aretacija Stepana Radiča odredjena že koncem mesca marca po nalogu ministrskega sveta zaradi razkrinkane agitacije v inozemstvu proti naši državi, zato je odvisen od sklepa ministrskega sveta preiskovalni zapor in sodniško postopanje.

— Zagrebška univerza. Za greb, 4. septembra. »Narodne Novine« priobčijo regentov ukaz, s katerim dobi zagrebško vseučilišče kot šesto fakulteto, fakulteto za šume in rudarstvo.

— Izjava osuješkega »Juga«. Osjek, 3. septembra. Demokratični dnevnik »Jug« odločno demantira vest, da stoji v pogajanjih z neko banko, ki naj bi list kupila.

— Reški dogodki. LDU Reka, 4. septembra. Takoj, ko se je izvedelo, da bo reški italijanski Consiglio Nazionale stavljen pred sodišče, so nekateri člani pobegnili, med njimi upravitelj tovarne za tobak Stiglic in ministar za pošto Rubjnih. — Ko se je predsednikom izvedelo, da je vrhovni zavešniški svet sklenil razpustiti reški prostovoljski bataljon »Sursum cordae«, je množica napadla 2 angleška vojaka. Angleška straža, ki je bila v bližini, ju je komaj rešila. Angleži so alarmirali svoj oddelek, ki se je zbral in pripeljal seboj strojnice.

Neodrešena domovina.

Volitve v zasedenem ozemlju. LDU Trst, 2. septembra. Glasom poročil iz Rima se zatrjuje, da se pozovejo zasedena ozemlja, da izvolijo svoje poslance. Rešujejo se baie vprašanja o določitvi volilnih okrajev. Tržaški guverner Cluffel in trentinski Credaro priklata v kratkem v Rim, da se tozadevno sporazumeta z vlado. Da more zasedeno ozemlje izvršiti ta važni čin, je določila vlada, da se odgodi čas za glavne volitve, ki bi se po tej določbi vršile zadnje nedelje v prihodnjem novembru. Socialistični list »Il Lavoratore« je izvedel, da je bila od guvernerja razposlana na vse občine Julijske Benečije okrožnica, ki pozivlje občinske oblasti, da nujno pripravijo volilne liste za volitve, ki se bodo vršile po avstrijskem zakonu. »Lavoratore« protestira odločno proti tej nakani, da bi se volilo po avstrijskih predpisih in zahteva, da se v zasedenem ozemlju vrše politične in administrativne volitve, kakor v Italiji. Sicer preti list, da se v Julijski Benečiji sploh ne bodo izvedle volitve.

Italijani in reško vprašanje. LDU Reka, 3. septembra. »Vedetta d' Italia« objavlja nastopne podatke o zaključkih preiskovalne komisije dogodkov na Reki: Vrhovni svet mirovne konference je končno veljavno in v vsem obsegu odobril poročilo o uspehu preiskave zaradi reških dogodkov. Podrobnosti, ki bodo v kratkem objavljene, določajo: 1.) Consiglio Nazionale se mora razpustiti in nemudoma nadomestiti z zastopstvom meščanstva, ki bo izvoljeno po volji meščanov in legalno vzpostavljeno pod nadzorom medzvezniške komisije, ki ima čuvati sestavo volilnih listin in skrutinja. To se mora zgoditi, da se prepriča vsaka pristranost, oziroma, da se uspehi glasovanja ne potvori. 2.) Lega reških prostovoljcev se mora nemudoma razpustiti. 3.) Število italijanskih čet se mora znižati na eno brigado pehote in en skadron konjenišva. Od teh čet pa bo smel samo en bataljon biti stalno nastanjen v pasu Reka-Sušak. 4.) Osobe, ki tvorijo sedaj francosko pomorsko oporišče, se mora takoj izmeniti ter se mora to oporišče čimprej končno veljavno opustiti z ozirom na nepriljazna čustva, ki jih goji do reškega prebivalstva. 5.) Ustanoviti se mora mednarodna komisija, sestavljena iz enega ameriškega, enega italijanskega, enega francoskega in enega angleškega zastopnika, kateri bo najširše nadzorstvo v upravi mesta in vpliv na politična vprašanja. Mestu se mora ohraniti značaj avtonomije. 6.) Varstvo javnega reda bo poverjeno angleškemu ali amerišskemu redarstvu. — Razen teh določb se govori o vojaških sodnih preiskavah proti poveljniku kraljevih italijanskih karabinerjev, proti poveljniku mornarice, ki je dal nalog k navalu na skladišča francoskega oporišča, in proti drugemu častniku, ki so samovoljno ukazali izvršiti razne aretacije. Zaukazana je tudi stroga preiskava, da se dožene povzročitelci in okolščine na umoru enega francoskega vojaka. Poročilo zaključuje s priporočilom, da vsi ti ukrepi in vse postopanje, ki bo z njih izvedbo v zvezi, ne smejo motiti priskrbi odnošajev, ki so trajno vladali med italijansko vojsko in narodom in Francozi. Priporočila se po možnosti oskrbujejo Italijo z živčnim blagom, ker je ta država svojim zaveznikom v vojni toliko priložnosti in ker mora čimprej zopet

vzpostaviti obratovanje svoje industrije in trgovine, ki se je neobhodno potrebno, da se čimprej zopet povrne v redne razmere.

LDU Trst, 4. septembra. »L' Era Nuova« poroča iz Reke z dne 2. t. m. pod naslovom: »Grazioli je zapustil Reko. Z nohti in z zobmi, z vročo vodo in z opeko svojih streh se bo Reka protivila...«. Ze več dni se širi vest, da bodo razen grenadirjev zapustile luko tudi vse vojne ladje, ki se nahajajo tukaj, izemši oklopnice »Emanuele Filiberto«, nadalje topništvo, brigada Sesia in del konjenišva ter da bodo generala Graziolija nadomestili v poveljstvu mesta štirje generali Antante, ki se bodo v poveljstvu vsak teden menjali in končno, da bodo prevzeli Angleži varstveno službo v mestu. Dasiravno je bil velik del vesti resničen, vendar ni bilo mogoče na italijanskem poveljništvu izvedeti niti besede o stanju stvari, kvečjemu, da so te vesti na splošno zanjali z besedami: »To so le govorice! Niti mi ne verjamemo tega!« Snoči pa se je izvedela resnica: General Grazioli je moral zapustiti svoje mesto. In res je prevzel general Pittaluga večerjale iz rok generala Graziolija poveljstvo mesta, nakar je poslednji odšel. — Iz Pariza prihajajo med tem vesti, ki naj bodo razveseljive. Prosluli Tardieujev načrt je baie končno veljavno propadel. Poroča se, da bo reško vprašanje rešeno na ta način, da ostane mesto ali pod italijansko suverenostjo, luka pa mednarodna, ali pa bosta mesto in luka mednarodni. Na vsak način bi potekla meja Italije v Kantridi in bi bila zveza ozemlja zagotovljena. — Odpotovali so grenadirji, topničarji, brigada Sesia ter vojni ladji »San Marco« in »Dante Alighieri«. Toda najhujše je, da je angleško moštvo prevzelo varstveno službo. Ze večerjale je prišlo nekaj častnikov na poljico in so se informirali glede števila teh novih redarjev. Rečani vedo dobro, da Angleži niso preveč naklonjeni mestu, vedo dobro, da se že nekaj mesecev poslužujejo hrvatskih konfidentov, ki vodijo politiko v prilog svobodnemu mestu in vzdržujejo ožje stike z dvomilijimi ostanki Avstrije, kakor z bivšim kapetanom Cottardijem, ki je javno obdolen goljufije in tatvine, pa se ne upa ugovarjati temu. Vse to vedo Rečani; vedo pa tudi, da je mestni statut tudi napram Ogorom zagotovil mestu lastno redarstvo in da to vmešavanje Angležev, ki so ga sklenili v Parizu, krši avtonomijo Reke, o kateri so pred kratkim italijanski delegati izjavili, da se bo spoštovala. Kaj bo z mestom? — Ali si štirje generali, ki si domišljujejo, da bodo na ta način zagotovili mestu mir, niso mogli misliti, da bodo tuji, ki niso naklonjeni meščanom, ki ne poznajo jezika, kraja in ki so navajeni strogosti, ki se ne da vporabljati v Reki, stalen povod izgrediv, element naroda? Govori se, da bodo najprvo dovolili Jugoslovanom in socialistom politične manifestacije, ki bodo gotovo izzvale reakcije. Pravijo tudi, da bodo Italijanom prepovedali nošnje trobojnic in njih izvešanje na oknih, in končno da bodo razpustili prostovoljski bataljon, če treba s silo. Anglija se pripravlja, da začne v malem, žalujočem mestu, službo orožnika njegovih sovražnikov. Kdo bi si mislil, da pridemo tako daleč! Zdi se, da bo Reka pretrpela največje kršenje svojih pravic, svoje najhujše ponižanje s tem, da bo na svojih ulicah in trgih morala dovoliti hrvatsko zastavo in hrvatske sprevede, ki jih ni trpela nikoli, niti v času najreakcionarnejšega madžarskega gospodstva. Ali si je mogoče predstavljati pekel, ki bo odselej življenje v tem nesrečnem mestu. Ali je mogoče popisati žalost, katero so povzročile te vesti?

Mirovna konferenca.

Manjšinsko vprašanje v novih državah. LDU Trst, 3. septembra. »Corriere della sera« poroča iz Pariza od 1. septembra: Vrhovni svet se je danes bavil z vprašanji manjšinskih pravic v posameznih manjših državah. Sklenilo se je, da se izpolnijo posebne pogodbe o vprašanju narodnostnih in verskih manjšin v novih državah z namenom, da se vse te pogodbe podpisajo hkrati z avstrijsko pogodbo, kakor je tudi Poljska podpisala posebno tozadevno pogodbo o priliki podpisa Versailleskega miru. Znano je, kako se je Rumunska uprla takemu vmešavanju tujih držav v njene notranje stvari, češ, da Rumunska ni država, nastala v vojni, kakor so brezdomno Čehi - Slovaki, Poljska in večji del Jugoslavije. Zdi se, da prevladuje v vrhovnem svetu mnenje, naj se odloži vprašanje rumunskih manjšin na čas, ko se bo podpisala mirovna pogodba z Madžarsko in naj se za sedaj zahteva podpis od Poljske, Čehi - Slovaki in Jugoslavije. Ta sporazum, nadaljuje list, se je dosegel, in pogodba za manjšine v kraljevstvu SHS je bila danes enoglasno odobrena. Pogodba vsebuje točne določbe glede izdatne zaščite manjšin, katerim jamči svobodo pouka v materinem jeziku in svobodno veroizpovedanje. Razen tega določa, da se prizna jugoslovanskim državljanom drugih narodnosti svobodna raba lastnega jezika v občevanju z javnimi oblastmi. Določeno je tudi, da dobredelne ustanove in društva za javni blagor lahko

obdrže svoj narodnostni značaj. Edina izjemaba, ki se je vključila v pogodbo, se tiče vladavine v Makedoniji. Predlagalo se je, naj bi v tej deželi držala zveza narodov svojega velikega komisarja, ki bi prevzel zaščito manjšin. Francoska delegacija je zahtevala, naj se ta določba odpravi, toda vrhovni svet je izprèmenil to klavzulo tako, da je priznal zvezi narodov pravico, da uporabi vsa sredstva, kateri smatra za primerna za zaščito manjšinskih pravic v Makedoniji. Zveza narodov bo torej lahko poslala v Makedonijo svoja komisarja, če bo smatrala, da je to potrebno.

Italija.

Zločinski atentati v Italiji. LDU Trst, 3. septembra. Listi poročajo iz Milana od 1. septembra: Milan je že nekaj dni pozorišče zločinov proti osebam in imetju ter atentatov z bombami in eksplozivnim orodjem na politične in druge osebe. Po dvojnem atentatu na inženirja Bredo se je izvršila zopet eksplozija nocoj v hiši senatorja Pontija. Danes jutraj so našli bombo v skladišču magnezija, ki pa slučajno ni eksplodirala. Policija je aretirala tri osebe, ki so na sumu, da so izvršile atentat na inž. Bredo. Nocoj so pa agenti aretirali v neki gostilni tri moške in eno žensko, ki so osumljeni, da so izvršili atentat v hiši senatorja Pontija. Bomba je eksplodirala na hodniku blizu vratarjeve sobice. Vrtar in neki njegov prijatelj sta bila vržena vsled pritiska zraka na tla, ne da bi dobita kakšne poškodbe. Telefonirali so takoj kvesturi, ki je poslala na lice mesta več agentov in karabinerjev. Človeških žrtev ni bilo. V Lainatu, industrijskem mestu, ki se nahaja kakih 19 km daleč od Milana, je zapustila okoli polnoči skupina pijancev gostilno, ki se nahaja na cesti pred Lainatom, in se bližala s petimi in kričanjem mestu. Karabinerska patrrola je pozvala pijance, naj bodo mirni, toda le - ti so začeli še huje razsajati. Prihajalo je medtem vedno več ljudi, ki so obkolili karabinerje. Poveljnik patrole, neki brigadir, je hotel množico ostrašiti in je ustrelil v zrak, toda to je množico še bolj razdražilo. Karabinerji so bili prisiljeni, oddati nekoliko strelcev. Tri osebe med množico so padle mrtve na tla. Karabinerji so se morali umakniti proti vojašnici. Ker je pa množica venomer rasla, so zaprli vrata in začeli iz oken streljati. Razjarena množica je vrkla vrata v vojašnico in razbila, kar ji je prišlo pod roke. Karabinerji so se komaj rešili skozi stranska vrata. Kmalu nato je začela goreti vojašnica, ki jo je množica zažgala. Ko so od vojašnice ostali še sami zidovi in pepel, se je množica razkropila. Na lice mesta je prihitel župan, zdravnik in lekarnar, ki so dali tri mrliča odpeljati v mrtvašnico. Telefonirali so takoj na karabinersko poveljništvo v Milano, odkoder so kmalu prišli kamioni s karabinerji in policijskimi agenti. Uvedla se je preiskava. Bilo je aretiranih nekoliko oseb.

Vpokojeni italijanski generali. LDU Rim, 2. septembra. Posebna izdaja vojaškega uradnega lista objavlja vpokojitve raznih italijanskih generalov, med temi se nahajajo bivši generalissimo general Cadorna, njegov namestnik general Porro, armadni poveljnik general Montouri, nadalje generali Capello, Cavacocchi, Buongiovanni in Boccacci.

Sokolstvo.

Javna telovadba »ljublanskega Sokola«. (Konec.) Po prostih vajah sta nastopili dve crsti članic, ena na bradlji, ena pa na kombiniranem dvojnem konju, ter pokazale veliko spretnost v vajah, nelahkih za telovadke. — Za njimi je nastopilo 6 vrst članov na orodju ter pokazalo, da si je pridobilo zopet staro izvežbanost, ki smo jo bili vedno vajeni gledati pri ljubljanskem Sokolu. Zlasti vaje na drogu, bradlji in mizi so vzbujale posebno pozornost in veliko pohvalo občinstva. — Deški šolski naraščaj — 88 po številu — je nastopil pod vodstvom br. Kajzela in Konstantinaplja s prostimi vajami dobro ter od občinstva žel mnogo pohvale. — Skupine obrtnega naraščaja pod vodstvom br. Burgštalerja so bile lepa točka sporeda. Prav posebno je ugajala eksaktna in samozavestna izvedba skupin sestavljena po br. Burgštalerju. Njih vodja sme biti zadovoljen s svojim delom, društvo pa je lahko ponosno na tak naraščaj, ki obeta biti čez nekaj let krepka opora društvenemu notranjemu delu. — Višek telovadbe so tvorili telovadni plesi (12 telovadk in 8 telovadcev), barkarola iz »Hoffmannovih pripovedk« in valček iz »Fausta« (izpopolnjen s 4 novimi oddelki), telovadni skladbi br. dr. Murnika. Oba je že pred vojsko ponovno izvajal ljubljanski Sokol ter zlasti ob 50letnici vzbudil z njimi navdušeno pohvalo občinstva. Nič manj niso sedaj očarali gledalstvo. Ti plesi kažejo kako visoko, komaj še preseženo višino je dosegel ljubljanski Sokol v prostih vajah. Težki gibi, zahtevajo od telovadca in telovadke ne samo velike spretnosti in prožnosti ampak tudi velike vaje in vzdrževanje ravnotežja.

ja ter silne vstrajnosti vsled dolgosti vaj, saj zahteva valček iz »Fausta« 10 minut nepretrganega gibanja v izredno težkih gibih, kakor n. pr. dvojnih in trojnih obratih kombiniranih na najrazličnejše načine, z gibi rok in trupa. Izvajalcu stavlja pa tudi v ritmičnem oziru velike zahteve. Kajti telovadna skladba teh plesov se tesno naslanja na glasbo, izraža v gibu skoro vsako noto ter takorekoč ponazorja glasbo za oči. — Različnost obeh glasbenih skladb, se je tako pokazala tudi v docela različnem značaju telovadnih skladb. Dočim je barkarola s svojo milobo, s svojimi umirjenimi in proti koncu ponehajočimi gibi občinstvo fascinirala, ga je valček s svojimi temperamentnimi, izredno živahnimi in hitrimi gibi, najrazličnejših in hitro si sledječih premembah hipnih skupin izzval k burnemu ploskanju. — V telovadnem oziru kažeta skladbi mnogo novih gibov in kombinacij. Tako je n. pr. za obrate izumil br. Murnik posebno sestavo hitro si sledječih gibov obeh nog, ki, dasi le od jako izvežbanih telovadcev in telovadk izvedljivi omogočujejo sigurno izvedbo večkratnih obratov okoli li sebe. Celo po trojnih takih obratih so stali izvajalci med seboj popolnoma uravnani. — Izvedbo teh plesov na prostem je omogočila družba »Sava«, ki je društvu požrtvovalno oskrbela brezplačno velik, lesen podij. — Završila se je javna telovadba z veličastno, po br. Burgštalerju zamišljeno skupino, vsega sodelujočega osebja, 295 po številu. Pred očmi gledalcev je vstala iz navidezno kaotičnega vrvenja naenkrat impozantna slika, harmonično razporejenih teles v raznovrstnih ličnih položajih. Zdelo se nam je kakor, da vidimo velikansk monumentalen vodnjak z nebromjem slikovito razvrščenih kipov. — Med telovadbo je obiskal prireditve vojni minister Hadžič, ki je slučajno ta dan posetil Ljubljano. Spremljali so ga: generala Smiljanič in Majster, podpredsednik dež. vlade dr. Žerjav, podžupan dr. Triller in mnogo častnikov ljubljanske garnizije. Občinstvo je prirejalo ministru in generalu Majstru živahne ovacije. Po zaključni skupini je pa tudi članstvo in naraščaj pozdravilo ministra ter defiliralo pred njim. Bil je lep in v srce segajoč prizor, ko je naša mladina v krepkem koraku korakala pred zastopniki vlade. V teh trenutkih je čutil sleherni, da med vlado in narodom in več one razlike, ki smo jo v prejšnjih letih tako težko in bridko občutili v vsakem trenutku. Minister je živahno pozdravljaval vse, zlasti pa naš naraščaj. Odhod ministra s telovadišča se je sprememil v pravi triumf. Tisočglava množica je delala špalir in navdušeno pozdravljala ministra. — Ljubljanski Sokol je s svojo javno telovadbo pokazal, da se je v neverjetno kratkem času povzpel ne samo na svojo višino pred vojno, temveč tudi že izdatno napredoval. Podal nam je sijajen račun o svojem dosežanjem delu. Ne počiva pa na lavorikah, pridobljenih v nedeljo: posetili smo v ponedeljek zvečer telovadnico, ki postaja Sokolu že premahna in jo videli do zadnjega kota polno že zopet marljivo vadečega članstva. — Moč in vztrajnost treba vsak dan osvežiti in množiti in prid sebi in narodu!

Zlet ljubljanske sokolske župe dne 7. septembra na Viču. Spored javne telovadbe je sledel: 1. »Naprej«, ritmična in simbolična telovadna skladba po D. Jenkovi slovenski himni. 2. Proste vaje članic, 3. vaje ženskega naraščaja z obročki, 4. proste vaje članov za češki vesokolski zlet v Pragi leta 1920. 5. telovadba članic na orodju, 6. telovadba članov na orodju, 7. skupine obrtnega naraščaja, 8. proste vaje šolskega naraščaja, 9. telovadni plesi: a) Offenbach: Barkarola iz opere »Hoffmannove pripovedke«, b) Gonnod: Valček iz opere »Faust«, 10. zaključna skupina. Ponovno opozarjamo vsa društva, da se zbiramo jutraj ob pol 8. uri pred Narodnim domom v Ljubljani in da je dolžnost vseh društev, da so točno na mestu.

Ljubljanski Sokol. Pozivljamo vse brate in sestre, da se udeležijo v nedeljo 7. t. m. župnega zleta na Viču. Kdor nima kroja — v civilu. Zbiramo se točno ob pol 8. uri jutraj pred Narodnim domom.

Sokol Vič opozarja ponovno brate člane in sestre članice, katere sodelujejo pri nedeljski prireditvi, da se zanesljivo udeležijo skupnega sestanka, kateri se vrši v soboto, dne 6. septembra ob pol 8. uri zvečer v salonu gostilne pri Travnu, kjer dobe nadaljna navodila za nedeljsko prireditev. Zdravo!

Sokol v Spodnji Šiški naznanja svojim članom in članicam, da se zbere 7. septembra jutraj ob 7. pred telovadnico, da odkorakajo potem skupno pred Narodni dom. Družabni večer orkestra Sokola I. se vrši v soboto, 6. t. m. v velikih dvorani Narodnega doma, na kar se zavedno občinstvo posebno opozarja.

Sokol I. se po deputacijah udeležil v nedeljo sokolskih prireditev v Litiji-Smartnem, v Ribnici, na Viču in v Ptuj, v ponedeljek pa one v Kamniku. Bratom in sestram priporočamo, da se po možnosti pridružijo tem deputacijam. Priporočamo obenem bratskemu članstvu poset družabnih večerov, ki ju priredi naš marljivi društveni orkester jutri v soboto in v ponedeljek, vsakokrat ob 8. uri zvečer v Narodnem domu. Danes zvečer so istotam sokolska predavanja. Zdravo! Odbor.

Dne 6. in 8. septembra priredi orkester Sokola I. v velikih dvorani Narodnega doma koncerte z izbranimi sporedom. Začetek obojekrat ob 8. uri zvečer. Koncerti se vrše pri pogrnjenih mizah. Vstopnina vsakokrat 3 K za osebo. K objljni udeležbi vabj odbor.

Vzorna vrsta Slovenske Sokolske zveze odhaja v Ptuj v soboto zvečer ob 5. uri 54 minut iz južnega kolodvorja na zlet Mariborske Sokolske župe. — Načelnik.

Prijmorski Sokolski Krožek se udeležil po deputaciji zleta mariborske sokolske župe v Ptju. Bratje in sestre, ki se hočejo pridružiti deputaciji, naj se zglase v soboto dne 6. t. m. od 16. do 19. ure v Zvezni sobi v Narodnem domu pri bratu načelniku, kjer dobe legitimacije za znizano vožnjo v Ptuj.

10letnica Sokola v Soštanju. »Narod govori z usti poklicanih in potrjuje nas vse, ki smo hranili zvestobo tej ljubi zemlji.« Sokoli smo jo verno zaslanjali pred viharji. — zdaj gledamo njeno pomlad. . . In zato si sokolska društva pridobivajo tudi tal med narodom, ki je spoznal naše ideje; daleč stran od političkih strasti viharjev hodimo za svojim smotrom, ki ga gledamo v telesni in duševni izpopolnitvi naroda. Soštanski Sokol polaga letos s proslavo svoje 10letnice prevažen obračun, ki ga je dolžen onemu narodu, kateremu so namenjeni uspehi in sadovi njegovega dela. Zlet pa ima še drug namen splošnega narodnega značaja, kakor je čtlj Sokolov splošno narodne koristi. V našem krogu naj se snide ves narod našega in sosednjih okrajev, saj imajo prireditve Sokolove namen, utesniti, ukrepiti in pomnožiti medsebojne prijateljske, bratske vezi. Zbirajmo se, da bomo nepremagljivi, verujmo vase in v bodočnost svojega osvobodjenega naroda, kateremu naj bo posvečen vsak naš korak! Bratje in sestre! Pridite v nedeljo 7. septembra v Soštanj, da Vas sprejme v bratski objem. — Soštanski Sokol.

Sokol na Bledu priredi 8. t. m. svojo prvo prireditev po štiriletnem usodopolnem zatiranju. Telovadba, katere se udeležijo tudi radovljiški in jeseniški bratje, se bo vršila ob pol 4. popoldne na tenis-igrišču pri hotelu Toplice. Po telovadbi je velika ljudska veselica, ples in prosta zabava v Zdraviškem domu. Sestre v narodnih nošah bodo postregle z dobro kaplicno, mrzlimi jedlimi, slaščicami itd. Izletnike, ki posetijo ta dan naš krasni Bled in one ki obiščejo 7. t. m. veliko konjsko dirko na Bledu, sosedna društva ter občinstvo, ki se zaveda zaslug blejskega Sokolajunaka vabimo na obilno udeležbo. Fante in dekleta iz okolice prosimo, da se udeležijo prireditve po možnosti v narodnih nošah. Pri veselici svira polnoštevna godba gasilnega društva iz Kranja.

Sokol v Mokronogu priredi dne 8. septembra ob 12. uri opoldne pešizlet na Mirno, kjer se vrši javna telovadba, proste vaje in telovadba naraščaja. Po telovadbi prsta zabava. Društvenemu izletu se pridruži Sokol iz St. Janža in St. Ruperta.

V pozdrav učitelstvu, ki zboruje te dni v Ljubljani, priredi danes, dne 5. septembra ob 8. uri zvečer Sokolska zveza v Narodnem domu, I. nadstropje, Sokolsko Besedo. Na večeru poročajo: 1. Janko Kovačič: Ideja in organizacija Sokolstva. 2. Iv. Bajželj: Tehniško delo Sokolstva. 3. Dr. Alojzij Zalokar: Žena in Sokolstvo. Dobrodošli vsi, ki gojite zanimanje do eminentno kulturnega delovanja Sokolstva!

Darovi: Primorskemu Sokolskemu Krošku je daroval načelnik br. Ivan Negro 10 K v proslavo obletnice zadnjega nastopa rojanskega Sokola: srčna hvala! — Včerajšnja priobčitev popravljamo v toliko, da je g. Franjo Stiplovec, učitelj daroval v isti namen 20 K in ne kakor objavljeno 10 K. — Tajnik.

Dirka Bled. Posebni vlak v nedeljo, 7. t. m.

Odhod Ljubljana 8 uri 36 min. dop.

Dnevne vesti.

Odlični gost. Danes je posetil naše uredništvo gospod Herman Wendel, bivši poslanec v nemškem državnem zboru, znani nemški publicist, ki se je zlasti med vojno mnogo bavil z jugoslovanskim vprašanjem in že v času, ko v Nemčiji in Avstriji še nihče ni sanjal o razpadu avstro-ogrske monarhije, proklamiral državno in narodno ujedinjenje jugoslovanskega naroda. Veliko pozornost je še med vojno vzbudil njegov odločen nastop za naše aspiracije v Makedoniji. Bil je eden prvih med Nemci, ki je z vso energijo zagovarjal srbsko stališče v makedonskem vprašanju, in se s tem izpostavil hudim napadom s strani šovinističnih krogov. Lanj je izdal knjigo »Südosteuropäische Fragen«, v kateri izključno razpravlja samo o jugoslovanskih problemih. O svojih vtiških na Slovenskem, kjer se mu prvič, bo referiral v »Frankfurter Ztg.«. Wendel izjavlja odkrito, da ga je vzorni red, ki vlada pri nas v obče, zlasti pa na naših železnicah, naravnost presenetil, posebno pa se ni mogel dovolj načuditi, da vozijo pri nas na nekaterih progah celo po štirje vlaki na dan, kar je danes v Nemčiji celo na najboljših prometnih železniških progah docela izključeno. Iz Ljubljane potuje v Zagreb in Beograd. Wendel je, kakor je znano, določen za nemškega poslanika na našem dvoru v Beogradu.

Podpredsednik deželne vlade dr. Zerjav je odpotoval v Maribor ter se vrne šele prihodnji četrtek. Toliko strankam, ki imajo z g. podpredsednikom opravila, v vednost.

Konjska dirka na Bledu. Zeletj bi bilo da se udeležijo tudi naši gorenjski lovci v konjih s puškami, oziroma na vozovih obhoda po dirkališču. Naj se torej zberejo posamezne skupine in pridejo na dirkališče. — Vsa dekleta in žene blejske okolice se pozivlja, da pridejo kar v največjem številu v narodnih nošah k otvoritvi novega športnega pozorišča na Bledu dne 7. septembra t. l. popoldne. Jesenice bodo osobito številno zastopane.

Služba pravno-administrativnega uradnika VIII. čin. razr. je razpisana pri gozdarskem oddelku deželne vlade. Prošnje je vložiti do 22. t. m. Natančnejši pogoji so razvidni iz razpisa v Uradnem listu.

Iz mestnega šolskega sveta. O redni seji mestnega šolskega sveta, ki se je vršila dne 28. avgusta 1919, smo prejeli nastopno poročilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvori sejo. Zapisnikar oglašuje bistvene kurenje in pove, kako so bile rešene, kar se vzame na znanje. Zapisnik zadnje (izredne) seje, ki se je vršila dne 23. in nadaljevala dne 25. junija 1919, odobri se brez ugovora. Več prošenj za dovolitev daljših dopustov učiteljskega sveta se predložijo višjemu šolskemu svetu, kateremu se stavijo primerni nasveti. Več tozadevnih odredb predsedstva se naknadno odobri. S šolskim letom 1919/20 otvora se v Ljubljani štiri javne meščanske šole in sicer dve deški in dve dekliški, jedna deška in jedna dekliška v mestu, jedna deška in jedna dekliška v Spodnji Šiški. Mestna deška meščanska šola bo nastanjena v šolskem poslopiju Na prulah, mestna dekliška meščanska v šolskem poslopiju I. dekliške šole pri Sv. Jakobu, obe šišenski meščanski šoli pa v šišenskem šolskem poslopiju. Za omenjene šole je bilo razpisanih dvojce mest ravnateljev in dvojce mest ravnateljic ter 7 mest strokovnih učiteljev in pa 11 mest strokovnih učiteljic. Razpravljalo se je o prošnjah za podelitev omenjenih službenih mest in podali so se zanje uradni predlogi višjemu šolskemu svetu. Istotako se je podal uradni predlog za podelitev nanovo sistemizirane službe stalnega učitelja na tri-razredni pomožni šoli, katera se preimenuje pod sedanjim vodstvom na II. mestno deško šolo. Višji šolski svet je naprositi privolila, da se obe manjšinski šoli spojita pod jednim vodstvom. Občinski svet pa naj zviša šolske dotacije z ozirom na obstoječo draginjo pri šolskih izdelkih za 100% in naj odpravi na ljudskih šolah šolnino, ker je njih obisk in pouk obvezen. Ker ni bilo slučajnih nasvetov in vprašanj, zaključil potem predsednik sejo.

Pričetek šolskega leta na državnem učiteljskem v Ljubljani. Vpisovanje v učiteljske in vadnje bo in sicer: za obe vadišnici v petek dne 12. septembra od 10. do 12. ure, za otroški vrtec v ponedeljek dne 15. septembra od 10. do 12. ure, za pripravljalnico razreda II. do IV. letnika moškega in ženskega učiteljskega pa v torek dne 16. septembra od 10. do 12. ure. — V prvi letnik se gojenci oziroma gojenke v jesenskem terminu ne bodo sprejemali. Natančnejše je razvidno na deskah v šolskem poslopiju. — Ravnateljstvo.

Poziv tehnikom. Služatelji tehniških in rudarskih visokih šol, ki reflektujejo na državne ustanove, se pozivajo, da predložijo svoje tozadev-

ne prošnje, opremljene z zadnjimi študijskimi spričevali, krstnim listom, domovnico in ubožnim spričevalom, najkasneje do 15. septembra 1919 na naslov Upravna komisija tehniško-visokošolskih fondov v Ljubljani, Turjaški trg št. 1/II.

Vpisovanje v učiteljske. Vsled odredbe višjega šolskega sveta se vrši vpisovanje v II.—IV. letnik moškega in ženskega učiteljskega šole v ponedeljek, dne 22. septembra od 10. do 12. ure. Za obe vadišnici pa velja prej določeni čas vpisovanja, t. j. 12. september. Ravnateljstvo.

Delegat »Zaveze jugoslovanskih učiteljskih društev« opozarjamo na prijateljski sestanek, ki se vrši v soboto, 6. t. m. ob pol 8. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma in na izlet na Bled in v Bohinj prihodnjega dne.

Dijaški transport v Prago se vsled raznih ovir še ni sestavil. Vsak, ki se hoče udeležiti — tudi oni, kateri se še ni javil — naj nemudoma pošlje 40 K kot zalogo za potni list in izvoznico za živila, obenem jasno in obvezno prijavo: ime, poklic, oziroma kaj študira, cilj vožnje in eventualno prošnjo na obratno ravnateljstvo južne železnice v Ljubljani s priloženim ubožnim spričevalom za polovični vozni listek na Dunaj. — V prošnji za izvoznico naj se navede količina in teža živil (max. 20 kg). Izvoznice za tobak se ne bo preskrbelo. Prijave sprejema do 10. t. m. gđ. Milena Pirčeva v Ljubljani, Cigaletova ulica št. 1. Do sedaj se je prijavilo 29 oseb; ako torej vsak ugodi gornjim zahtevam, bo mogoče odpremiti transport 15. t. m. Dan in uro odhoda se objavi 12. t. m. v časnikih. — G. Z. in dr. R.

Poštni promet. Po odloku ministrstva za pošto in brzojav od 31. avgusta t. l., št. 18830, je pisemski promet med kraljevino SHS in Nemčijo v istem obsegu kakor z Nemško Avstrijo po mednarodnih, nanovo določenih pristojbinah zopet odprt. Kurz 1 : 3, na primer: dopisnice prejšnja pristojbina 10 v, sedanja 30 v. Pismo prejšnja pristojbina 25 v, sedanja 75 v; priporočanje prej 25 v, sedaj 75 v itd.

Poštni časopisni promet. Časopise uživa pri poštni upravi v vseh modernih državah gotove prednosti v pristojbinskem in prometnem oziru. Spoznavši pomen tega najvažnejšega in največjega kulturnega sredstva, so pripoznale vse poštne uprave časopisju ugodnosti v vsakem oziru ter ga na ta način podpirajo v korist narodu in njegovi prosveti. Tuje poštne uprave bi nam bile v tem oziru lahko vzgledne, ko bi naša prometna oblast, ki seveda dela po starem avstrijskem kopitu, bila količnik dostopna modernim nazorom in uvedla časopisni promet, kakor ga imajo druge države. V sledečem priobčujemo izvršilni načrt v smislu onih predpisov, ki stoje že dalj časa v veljavi v državah, ki jih je smatrati z ozirom na prometni razvoj za vzgledne. Časopisno podjetje izročiti poštni upravi izvode brez osebnih naslovov; ta posamezne oddajne poštne urade v skupnih svežnjih. Glede imen naročnikov pri posameznih uradih se vrše dogovori. Pristojbina se plača povprečno na podlagi uradno določenih podatkov po številu izvodov izhajalnih rokov, obsegu itd., in sicer mesečno ali letno v gotovini. Te ugodnosti priznajo se samo časopisom ožjega pomena, torej tiskovnim proizvodom, ki vsebujejo in se bavijo z dnevnimi, političnimi vprašanji, služijo objavi poročil, ter se pečajo vobče z znanstvenimi ali gospodarskimi vprašanji, izhajajo v rednih obrokih z zaporednimi številkami vsaj vsak mesec po enkrat, z navedbo izdajnega dne in kraja ter odgovornega uredništva. Vse druge tiskovne proizvode smatra poštna uprava za tiskovine in so podvrženi tozadevnim pristojbinskim in prometnim predpisom. Kar na mah bi utihnile brezštevne pritožbe s strani občinstva o dostavnih neprilikah časopisov. Pretežna večina takih neprilik izvira iz posameznega naslovljenja: — časih je naslov težko čitljiv, ali pa se odtrga, izkubi; pri razdelitvi posameznih izvodov se pripeti napaka itd. Vsega tega se izogne pošta, če urvede postopanje po navedenem načrtu. Koliko časa prihrani osebje pri poslovanju, koliko časa upravnosti, da mu ni treba posamezno naslovljati! Uprava prihrani stroške za itak dragocene znamke, vrhu tega še odpade žigosanje posameznih izvodov. — Treba je samo uvesti proračunsko službo pri večjih uradih za časopise in evidenco poštnih odjemalcev pri vseh uradih, vse to pa, brez otežujočih formalnosti, časi primerno po modernih načelih. Poštna uprava bi ne imela občutnih stroškov ali celo bremen, saj bi časopisna podjetja brezdvomno po možnosti podpirala nemoteno poslovanje po novem načrtu.

Definitivna nastavitve provizoričnih slug: pojasnilo finančni delegaciji. V Sloveniji se nahaja približno 60 provizoričnih slug pri politični in finančni oblasti, ki opravljajo isto službo kot definitivni. Že vlada stare Avstrije je priznala v službeni pramotki, da se stalno namesti pomožni sluga, ki služi eno leto, in je spoznan sposobnim in imenuje definitivnim. Tega pa žalbog stara Avstrija ni izvrševala. Sedaj, ko je nastala samostojna Jugoslavija, so pomožni slugi, organizirani v društvo davč-

nih uslužbencev, potom tega predložili vsem poverjenim spomenico, v kateri so prosili za definitivno nameščenje. Seveda ima tukaj delegacija finančnega ministrstva prvo in glavno besedo, vendar si uslojno opozoriti na kričeča nesoglasja, da so slugi pri davčnih in sodniških oblastih definitivno nastavljeni, med tem, ko so slugi pri okrajnih glavarstvih in okrajnih davčnih oblastih skoro izključno le pomožni. To pa je krivično, ker eni kakor drugi opravljajo isto težavno in odgovorno službo, in je tedaj res že čas, da se ta kričeča stara krivica odpravi. Delegacija finančnega ministrstva ima pomisleke radi trajne obremenitve državnih financ pri preureditvi razmerja stalnih pomožnih slug. To pa nikakor ne odgovarja resnici, ker bodo dejanski višji izdatki tako minimalni, da se jih v splošnem proračunu prav lahko prenaša. Pomožni slugi imajo sicer dnevno, ki se jim tudi povisa vsaka 4 leta in so deležni miloščine, kadar postanejo dela nezmožni. Če jih torej imenujemo definitivnim, in jih uvrste v plačilne stopnje, ki odgovarjajo njihovi sedanjim plačl, bi s tem državi ne nastala nobena ali vsaj minimalna obremenitev. Finančna delegacija je dalje mnenja, da naj pripadajo vsa mesta, ki so sedaj zasedena provizorično, vojnim invalidom, oziroma certifikatom. Zakaj pa nekdanja vlada že poprej pred vojno, ni namestila certifikatistov na ta mesta, ko so vendar pri vseh okrajnih glavarstvih in davčnih okrajnih oblastih že toliko let nameščeni pomožni slugi, in če eden ali drugi odpade, so ga zopet nadomestili s pomožnim slugo. Da torej sistem pomožnih slug enkrat za vselej preneha, je v interesu države same, da se slugi stalno nameste, ker, če jih tudi ne imenujemo, jih vendar ne morejo kratkoma odslužiti, temveč jih morajo še naprej v službi obdržati, oziroma se jim mora nakazati pokojnina ali miloščina. Finančna delegacija naj torej nikakor ne zavlačuje te nujne in pereče zadeve z dlakocepljenjem, temveč naj možko in brez strahu pritrudi načrtu naredbi.

Orkestralna vaja učiteljskihnikov se vrši v soboto, dne 6. t. m. točno ob 5. uri popoldne v glasbeni sobi učiteljskega. Pridite vsi! — Nujno!

Stanovanjska beda v Ljubljani. Poletje mineva, hladna jesen nastopa, zima bo prej tu, nego si mislimo; peče stanovanjsko vprašanje v Ljubljani pa zama čaka rešitve. Vse gre veliko prepročati! Ali naj stotine rodbin zmruzejo in živoritajo po železniških vozovjih še dolgo tja v zimo in preko nje? — O tem bodo govorili brezstanovanjci na javnem shodu v Mestnem domu dne 12. septembra ob 8.20. uri.

Železničarski dom v Rogaški Slatini. V Rogaški Slatini je krasno poslopje, znano pod imenom »Eisenbahnerheim«. Poslopje je last zveze nemških železniških uradnikov. Pri tem društvu so bili svojočasno tudi naši železniški uradniki, dokler se ni društvo spremenilo v strogo nemško-nacionalno organizacijo. Nato so bili jugoslovanski železničarji seveda prisiljeni izstopiti, vendar pa jim društvo ni nikdar vrnilo vplačane prispevke. »Eisenbahnerheim« je bil torej grajen tudi s prispevki jugoslovanskih železniških uradnikov, dočim so ga uporabljali doslej izključno samo nemški železničarji, kar je bilo gotovo krivično. Zato bi bilo umestno, da bi se poskrbelo za to, da bi se ta »Eisenbahnerheim« sedaj spremenil v dom, v zavetišče jugoslovanskih železničarjev ter s tem popravila krivico, ki so jo zaresili nemški železničarji na svojih slovenskih tovariših.

Železnica Grobelno-Rogaška Slatina, ki je last inozemske družbe, je dana pod sekvester. Kot sekvester fungira gosp. dr. Luce Treo v Ljubljani.

Železničarji južne železnice so darovali 199 K 50 v narodnega davka.

Ljubljanska garnizijska godba. V nedeljo, dne 7. t. m. ob pol 12. uri promenadni koncert v Zvezdi. Sponod: 1.) Mozart: overture k operi »Don Juan«. 2.) Bizet: Intermezzo iz suite »L'arlesienne«. 3.) Neabal: valček iz opere »Poljska kri«. 4.) Gervais: »Lepa naša domovina«, zbirka naših napevov.

Blejski dnovi se lahko nazivata 7. in 8. september ter predvečer ob blejskem jezeru. Rekord letošnjega brezprimernega truda menda v zgodovini vseh letovišč bo gotovo I. konjska dirka na Bledu, ter otvoritev športnega pozorišča, kakoršnega po svoji naravi legi lepšega in primernejšega ni našli širom sveta. Presrečen košček zemlje, naš Bled! Oblagrovan od narave, oblagrovan od nešteti množici in ob Tvoji obali zdaj delavci ki stvarjajo danadan takorekoč iz nič. Prostor za dirko, ki ga je odobrila komisija iz Ljubljane, zgradila je pravzaprav narava sama, le izkamtaj ga je bilo treba. Po stoletjih kolerije v naših krajih, pograbila je večša roka po njem in bila je srečna. Malone krogiokrog amfiteatralsko od Osojnice in železničnega pobočja obdana ravan predstavlja lega dirkališča pravcati naravni stadion, v katerem se bodo odigrali prihodnja leta

vse vrste sportj, zlasti nogomet, tenis, telovadba in zimski sporti. Kakor kučise obdajajo pozorišče na severno stran pogled na Karavanke, jezero in otok. Poseben vlak, ki odhaja iz Ljubljane čez Jesenice k dirkam ob 9. uri popoldne, se vrača krog 11. ure ponoči, se ustavi tik nad športnim pozoriščem. Tam bo pripravljeno vse za ličen sprejem in udobnost gostov. Duša dirke je podpolkovnik Stuchler, ki se je tudi trudil za tehnično ureditev travnika in za obilico dragocenih daril. Prijave za tekme se zaključijo radi seznamka že v petek. Kasneje doše, zlasti iz oddaljenih krajev, niso izključene od daril. Na predvečer v soboto bo v Zdraviliškem domu Reunjon. V nedeljo zvečer prav tam razdelitev daril in venček. Ponedeljek nastop Sokola, zvečer zaključna zabava. Voda ob jezeru je še topla. Za prenočišča v skupnih ležiščih bo oskrbljeno. Opozorimo še, da vozja razven posebnega vlaka preko Jesenic dne 7. in 8. t. m. tudi izvanredna nedeljska vlaka ob 4. uri 55 minut zjutraj na Lesce in od tam avtobusni prometnega društva blejskega do jezera. Naj bi bila nedeljska vprijeti vreden završetek, ki bi vzpodbudil podjetne domačine k smotrnemu delu za predpriprave k dalekosežnim načrtom za kulturne in gospodarski pokret Bleda v prihodnjem letu.

Pri I. konjski dirki na Bledu bodo stave (totalizator) uradno dovoljene.

Iz planinskih krogov se nam piše: V »Slov. Narodu« z dne 4. septembra je bila s podpisom »več planincev« priobčena notica, v kateri se na neokusen način žali bivšo oskrbnico planinske kočve v Kamniški Bistrici, hoteč s tem delati reklamo za nekako »žegnanje« dne 8. septembra v Kamniški Bistrici. Prepričani smo, da s to notico ni v prav nobeni zvezi »Slovensko planinsko društvo«, kateremu je imenovana dolgo vrsto let požrtvovalno in v splošno zadovoljnost služila, tako v Bistrici, kakor zlasti na Kamniškem sedlu. Sploh je stvar okusa, ako se javno napada in to po krivici, žensko, ki se sama ne more braniti. (Notica je nam došla od privatne osebe, ki smo ji v neznanju razmer zaupali. »Slovensko planinsko društvo« ni z njo v nobeni zvezi. Uredništvo.)

Divjega lovca pod Ojstrico, ki se je pred tedni tamkaj najbrže ponesrečil, so v četrtek, dne 27. avgusta spravili večinoma po vrveh skozi Robanov kot v dolino ter ga v soboto pokopali v Solčavi. Morali pa so ga kasneje zopet izkopati, da ga je pregledala zdravniška komisija. Ta komisija je baje ugotovila, da ne gre za noben zločin, marveč da se je lovec Krivec ponesrečil. Zanj pripravljena krsta ob potu skozi kamniško Belo na Presedlaj se še vedno nahaja na svojem mestu. Čas bi že bil, da se jo odstrani, da se po nepotrebnem ne vzemirja nepoučene turisti, ki hodijo tu mimo v Kamniško Bistrico in Ojstrico.

V ruskem ujetništvu umrli. »Slovenski Rdeči križ« v Ljubljani je prejel poročila o naslednjih v ruskem ujetništvu umrlih vojaki: Brus Iv., 22 let star, Logatec, peš., 27. dom. pp. umri 2. julija 1917; Založnik Ivan, 33 let star, Ljubljana, 3. art. park, umri 8. decembra 1917; Mažgon Franc, 24 let star, Tolmin, 3. art. polk, umri 15. maja 1916.

»Vsem borcem, za svobodu naše združene močne Jugoslavije — čast in slava!« Refak Ciril, Zupančič Josip, Josip Rožman, Kos Maks, Senk Josip, Mervar Franjo, Zirovnik Pavel, Erat Josip, Buh Anton, Ipavec Herman, Pekle Gašpar, Šmalc Leopold, Zupančič Ivan, Zrisk Drago, Ravnhar Anton, Luhik Avgust, Leban Eduard, Tomsk, 20 januarja 1919.

Iz Marbeka se nam piše: V tukajšnji okolici se je škodljiva divjačina strašno pomnožila. Če se zjutraj po Marberskem polju izprehajaš, zapaziš na stotine vran, ki se v trumah na koruzne njive spušajo ter povzročajo na sedaj še mlečni koruzi ogromno škodo. Lisice prihajajo o belem dnevu na kmetovo dvorišče ter si drzno vzamejo perutnino pred očmi ljudstva. Jako škodljive kune in jazbeci sicer po dnevi ne vidiš, če se pa v spremstvu kakega lovskega psička o mraku izprehajaš, jih tu in tam zapaziš, seveda brez uspeha, kajti prvi pobegne v dreve, drugi pa v svojo skalnato luknjo. Nekateri ljudje trde celo, da se sledijo zopet volkovi, točno tam, kjer so pred štirimi leti dolgo časa enega lovili in naposled tudi ustrelili, ki je kot takozvani »Bauernschreck« še danes na miš ljudem v hudem spominu. — Kmetijsko ljudstvo je zelo razburjeno, napada lovce in lovske nametnike ter zahteva odškodnine. Ti zopet nimajo sredstva, da bi mogli škodljivce uničiti, ker so morali začetkom vojne svoje puške oddati. Da so se puške vzele, je upravičeno, zlasti z ozirom na razno sumljivo ljudstvo. Žalibog, da so se premalo iskale v zakotni koč nevarnega lovskega roparskega strelca. Vendar je pa silno potrebno, da se naredi medura in sicer takoj na tak način, da se zanesljivim lovcom in lovskim zakupnikom lovske orožje zopet izroči. Kdor naša mirobilna lovca —

večinoma kmete — pozna, ne bo vldel v tem koraku nobene nevarnosti, posebno če se ta peščica ljudi vzame v strogo evidenco. V tem oziru je orožniška postaja v Vuzenici hvalevredna, ker je nekaterim lovcom puške že izročila, tudi takim na levem bregu Drave.

Iz Žužemberškega okraja se nam piše: Več kot tri mesece je že minulo, kar smo zadnjič dobili sladkor. Vemo, da Jugoslavija nima preveč sladkorja, pripravljani smo potrpeti, težko je le če se enim sladkor, drugim ne. V Ljubljani na primer so že za avgust dobili sladkor, pri nas smo ga dobili koncem maja šele za april. Potem pa nič več. Da se je šlo mestom na roko, dokler je bil križ z živezem, je prav, sedaj pa je po mestih več moke in mesa kot po deželi, zato se mest ne sme več protežirati. Sladkor rabi vsak, meščan in kmet, delavec in uradnik. Ceblarji so ga dobili. Živali liže torej sladkor, za ljudi je pa grenkoba dobra. In med pojde zopet v mesta, reveži ga ne bodo mogli dobiti. Maline gnijejo po grmovju, robidnice obravajo kosi; koliko dragocenega, zdravega živeža gre v izgubo le vsled malomarnosti uprave, ker ne da sladkorja za vkuhanje. — Enako je s tobakom. Po mestih ga je dovolj, pri nas pa je velik praznik za vsakega moškega, če ga eno mrvico dobi. Zakaj pa imamo finančno stražo, zakaj orožnike, ali bi ne mogli gledati na prste trafikantom. In če se enega zaloti, da prodaja tobak le v svoji blagor, naj se ga ne kaznuje le denarno, trafikala naj se mu vzame in zapre naj se ga, da bi širilo! To so grobokopi države, ti čirji nezadovoljnost med narodom. — In potem še te doklade! Učiteljstvo jih še zdaj nima, poštno uradništvo istotako ne. Nezaslišan škandal je, da se ravnoslabše situirani sloji pitajo le z obljubami, ko bi malo bolj vestna uprava to vnebovpljivo počasnost lahko odpravila. Od julija do danes bi lahko tisti draginski zakon že preštudirali, tudi otroke bi lahko že preštel po uradniških družinah, če bi se vsaj nekoliko potrudili. — Sklicevati se na mladost države, je hinavstvo. Vemo, po celem svetu so križi in težave, potrpiamo radi, mučiti ljudi po nepotrebnem pa je naroden greh, zato prosimo in zahtevamo, da se naše pritožbe sliši in njih vzrolov čimprej odpravi!

Kam pa v ponedeljek na Matij Šmaren? Vsi v Svicarijo, kjer prirede jugoslovanski železničarji veliko vrtno veselico s srečolovom, šaljivo pošto in plesom. Sodeluje orkester, polnoštevila železničarska godba in pevski zbor. Za mrzla jedila in dobro kapljico bo v vsakem oziru dobro preskrbljeno. Vsak naj prinese kozarec seboj, da bo potrežba pri obilni udeležbi točna.

V Piškerku se nastani gosp. dr. Viktor Sušnik in otvori svojo odvetniško pisarno v drugi polovici tega meseca. Bo to prvi slovenski odvetniški v Piškerku.

Toplice Dobrna pri Celju. Krajni šolski svet čuti prijetno dožnost, da se iskreno zahvali dobrotljivosti tukajšnjih p. n. gostov, ki so o priliki domačega koncerta v topliški koncertni dvorani, dne 2. septembra zbrali za zimsko šolsko kuhinjo Dobrnske šole svoto 1066 K, 15 dinarjev, naknadno še 18 K, v skupni svoti 1119 K.

Na Šmarjetni gori nad Kranjem so te dni otvorili novo urejeni hotel Bellevue. V ta namen se je osnoval poseben konzorcij kranjskih meščanov. Radi izredno lepega razgleda, ki ga nudi ta gora preko vse Gorenjske, je upati, da bodo hotel poseščali prav mnogi izletniki.

Nova slovenska tovarna za izdelovanje kemično- tehničnih predmetov v Tacnu. Opozarjamo na današnji inšert razpisa gradbenih del za tovarno trdnice I. Keber v Tacnu pri Ljubljani. Gornja trdnica, ki je do sedaj pri nas dobro poznana kot izdelovalka čistil za usnje in drugih izdelkov, bo svoje podjetje znatno razširila in povečala. Tozadevni načrti in ponudni material je podjetnikom na razpolago v tehnični pisarni inž. Dragotina Gustinčiča v Ljubljani.

Umrli je dne 4. t. m. po dolgi mučni bolezni v Sp. Poljskavi občespoštovana gostilničarka in posestnica gospa Marijana Lampo. Bila je dobra mati in vedno narodno vro zavedna žena. N. v m. p.

Kino Ideal predvaja danes prvič »Sunda« ali »Tajnostni diamant«, štiridejanski film, ki ga pripravljajo vsa večja kino-gledališča z največjim uspehom. Prirejen je po ideji baronice Lily Hatvany in Pavla Fellner. V glavni vlogi nastopa znamenita ogrska divja z budimpeštanskega narodnega gledališča Frida Gombaszögi, njeni partnerji pa Aladar Juhasz, Pavel Lukacz in Ella Gombaszögi. Poleg tega veseloigra v 1. dejanju: »Agatini pruhi«. Predstave kot običajno ob 4. pol 6. 7. in pol 9. zvečer. Kino - Ideal.

Najnovejša poročila.

IZ DEMOKRATSKEGA KLUBA.
Beograd, 5. septembra. Demokratiški klub je imel v zadnjem času več sej, na katerih je sproti razpravljal o poteku pogajanj z opozicijskimi strankami in drugih aktualnih zadevah.

RADIKALCI IN DEMOKRATI.

Beograd, 5. septembra. Propozicije Radikalnega in Demokratskega kluba gosodaj v ministrskem svetu še niso prišle na razgovor, zato so prenapetosti, ki vedo povedati, kakšno staljšče bo zavzela vlada oziroma Demokratiški klub proti njim. Pogajanja so zlasti trpele tudi na tem, da sta zbolela dva odlična člana Demokratskega kluba: Svetozar Pribičević in Milorad Drašković, tako da se pogajanj nista mogla udeleževati.

»DEMOKRATIJA« ZA SPORAZUM.

Beograd, 5. septembra. »Demokratija« prinaša uvodnik »Porazumevanje«, v katerem povdarja pripravljenost Demokratske zajednice za sporazum z drugimi strankami, potem pa nadaljuje: »Pripravljeni smo za kooperacijo, ali to moramo povdariti: za vsako ceno ne. Mnenja smo namreč, da država ne more prenašati vsak mesec nove krize in da mora biti sporazum, ako privede do nje, dolgotrajen. Tako zunanji svet, kakor tudi ožji ljudje v domovini, ki imajo namen državi škodovati, morajo priti do prepričanja, da je sedanje stanje stabilno, tako da ne bodo mogli vsake prilike zlorabiti za svoje razdirajoče tendence.

POTOVANJE MINISTRA DRAŠKOVICA.

Beograd, 5. septembra. Prometni minister Drašković se napoti, čim bo rešena vladna kriza, na potovanje v Hr-

vatsko in Slovenijo, da na lju mesta prouči prometne razmere.

DR. SLOKAR NA DUNAJU.

Beograd, 5. septembra. Se centralne uprave za promet z inozemstvom dr. Slokar je odpotoval včeraj na Dunaj, da uredi več nujnih tehničnih zadev.

IZ MINISTRskega SVETA.

LDU. Beograd, 4. septembra. V današnji seji ministrskega sveta so poleg drugega sklenili: 1. Otvori se nov kredit v znesku 15 milijonov kron za izplačevanje draginskih doklad invalidom; 2. za člana reparacijske komisije v Parizu se imenuje Mato Boškovič, za njegovega namestnika pa dr. Korporič; 3. arhiv bivšega avstro - ogrskega guvernerja v Beogradu se izroči ministrstvu za pravosodje, kjer ga ima pregledati posebna komisija, v kateri so razven ministra za pravosodje tudi član državnega sveta Živanovič, član kasacijskega sodišča Pratanovič, vseučiliški profesor Jovanovič in sekcijski načelnik v ministrstvu za notranje stvari Lazič; 4. sprejme se predlog finančnega ministra, da se do nadaljne naredbe ustavi plačevanje davka na vino v Hrvatski.

ODŠKODNINSKA VPRAŠANJA.

LDU. Ljubljana, dne 5. septembra. Deželna vlada za Slovenijo je prejela od ministrstva za zunanje stvari nastopno poročilo naše mirovne delegacije v Parizu: 1. Prijave goriških beguncev se niso mogle vzeti v poštev, ker je mirovna konferenca načelno sklenila, da imajo pravico, zahtevati od Avstrije odškodnino samo pripadniki zaveznih in pridruženih držav, ki so se vojskovale. Tedaj imajo pri nas to pravico le podaniki Srbije in Črne gore, nikakor pa ne oni iz bivše Avstro-

ogrsko monarhije. 2. Kar se tiče odškodnine za politična preganjanja, je naša delegacija od tozadevne komisije zahtevala, da se pravica do odškodnine prizna tudi pripadnikom bivše Avstro - ogrske monarhije in to tembolj, ker so avstrijski podaniki imeli to pravico že na podlagi dotičnega avstrijskega zakona. V tem oziru omejuje pogodba z Avstrijo pravico do odškodnine samo na one, ki pripadajo zaveznim ali pridruženim državam, to pa samo v slučaju, ako so bili s preganjanjem oškodovani. Ureditev teh vprašanj, ki se tičejo pripadnikov bivše Avstro - ogrske monarhije, je prepuščena državam, katerim pripadajo sedaj.

BOLGARSKE MEJE.

LDU. Lyon, 5. septembra. (Brezlično.) Vrhovni svet mirovne konference se je, kakor poroča »Petit Journal«, včeraj bavil z južnimi mejami Bolgarske, ni pa še končno veljavno rešil tega vprašanja. »Petit Parisien« pa piše, da je vrhovni svet včeraj že določil bolgarske meje. »Excelsior« pravi, da je rešitev vprašanja Tracije precej napredovala in da bodo bolgarske meje iste, kakor pred balkansko vojno l. 1913. Vprašanje trgovskega izhodišča na Egejsko morje uredi posebna določba, katero se v zmislu klavzule mirovne pogodbe Bolgarija obveže že vnaprej, da jo sprejme. »Echo de Paris« poroča tudi, da se je vrhovni svet bavil z določitvijo južnih bolgarskih mej in da bodo zveze z morjem le trgovskega značaja.

NEMČIJA IN AVSTRIJA.

LDU. Lyon, 5. septembra. (Brezlično.) Vrhovni svet je včeraj pozval Nemčijo, naj se odreče vsaki združitvi z Avstrijo in naj vsled tega spremeni svojo ustavo. Ako nem-

ška narodna skupščina v Weimarju ne izpremeni v tem zmislu ustave tekom 15 dni, nastopi ententa vojnaško.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani. Drama. V soboto dne 6. t. m. ob pol 8. zvečer »Dnevi našega življenja«. Izven abonma. V nedeljo 7. t. m. ob pol 8. zvečer »Oče«. Izven abonma. V ponedeljek 8. t. m. ob pol 8. zvečer »Favna«. Izven abonma. V torek 9. t. m. zaprto.

Iz gledališke pisarne. V soboto dne 6. t. m. prično v Dramskem gledališču redne predstave. Sezona se otvori z dramo Leonida Andrejeva »Dnevi našega življenja«, ki še ni bila vprijetižena na nobenem jugoslovanskem gledališču. Svojo prvotno namero, otvoriti sezono s Cankarjevimi »Hlapci«, je moralo vodstvo dramskega gledališča iz tehničnih ozirav opustiti. Premiera »Hlapcev« bo šele okolo 20. t. m. Drama »Dnevi našega življenja« se vrši v Moskvi in slika življenje, trpljenje in ljubezen ruskih dijakov moskovske univerze. Režijo vodi g. Osip Šest, ki je bil za časa svojega bivanja v Rusiji režiser Ruskega gledališča v Rjazanu. V nedeljo dne 7. t. m. se bo predstavil ljubljanskemu občinstvu njega tako dolgo pogrešani ljubljenec gosp. Ignacij Borštnik. Igral bo rjtmojstra v Strinbergovi žaloigri »Oče«. Narodno gledališče je pridobilo z njim resničnega umetnika in najboljšega slovenskega igralca, dramatični odsek konservatorija, ki se bo po uporni ineseviti gospoda ravnatelja Mateja Hubada letos končno otvoril, pa prepotrebne učitelja umetniškega naraščaja... S tem so se zjasnile perspektive v bodočnost, — ne bomo več presajali, rastle bo pri nas doma! — V ponedeljek

8. t. m. komedija angleškega pisatelja Knoblaucha »Favna« v režiji našega novega režiserja - učitelja gosp. Jakova Osipoviča - Suvalova. Gospod Osipovič-Suvalov je režiser in igralec petrogradske sole. V Srbiji, kjer je dalje časa deloval na Narodnem gledališču v Beogradu, je njegovo ime široko znano. V Zagrebu se je proslavil lanj s svojo originalno režijo Čehovega »Strička Vanje«, katerega bomo letos videli tudi na našem odru. — Vse tri predstave bodo izven abonementa. V torek bo gledališče zaprto, v sredo prično redne abonement - predstave. Za prihodni teden se pripravljajo pod režijo gospoda Danila otroška igra z godbo in baletom »Snežulčica in škrtaj«.

Aprovizacija.

† Nasoljeno prašičevo meso, pridobljeno pri ameriškem špehu, se bo prodajalo v soboto zjutraj na prosti stolnici po 10 K kilogram.

† Aprovizacija južne železnice v Ljubljani oddaja svojim odjemalcem sledeče: »Santos« - kava po 38 K 1 kg, »Jamaica« - kava po 40 K 1 kg; krompir po 90 vin. kilogram, riž po 13 K 20 vin. kilogram, namizno olje liter po 24 in 26 K.

Poizvedbe.

Izgubil se je pes volčje pasme, ki sliši na ime »Rigo«. Pes je velik, dolge dlake, rjave barve ter po hrbtu bolj črn. Izgubil se je v Lescah v sredo opoldne pri odhodu vlaka v Ljubljano. Kdor kaj vé o njem, naj takoj proti dobri nagradi naznani na naslov: Franje Dolenc, trgovina z lesom, Stara Loka, pošta Škofia Loka. 8777

Izdajatelj in odgovorni urednik: Valentin Kopitar. Lastnina in tisk »Narodne tiskarne«.

se sprejme v špecerijsko trgovino F. Terdina na Starem trgu.

Kupim vilo ali hišo bolj v sredini mesta. Ponudbe na upravištvo »Slov. Naroda« pod »št. 72«. 8421

Kupi se hiša ali vila v mestu. Ponudbe na upravištvo »Slov. Naroda« pod »št. 72«. 8421

Blagajničarka s prakso želi službe v trgovini kjerkoli. Dopiše prosim na upravištvo Slovenskega Naroda pod »Blagajničarka 8766«.

Proda se nekaj perila kakor rjuh itd. ravno tako srebrna dolga veržica. Kje, pove upravištvo Slov. Naroda. 8767

Barvo za obleko črno in modro, še razpošiljam, dokler v zalogi, 100 zavitkov K 65.—. Karel Leibner, Celje. 8750

Mizarska delavnica, obširna s kom-pletnim orodjem za 8 delavcev se odda v najem. Kje, pove upravištvo Slov. Naroda. 8748

Strojnik, absolvent strojne šole v Pultu, išče službe. Ponudbe pod »Strojnik 8738« na upravištvo Slovenskega Naroda. 8738

Krojaške pomočnike tudi one, ki vzajemno delo na dom, sprejme s plačo 1. razreda krojaška tvrdka K. Pučnik, Sodna ulica 3. 8735

Meblovana soba po možnosti s hrano v sredini mesta se išče s 15. septembrom. Ponudbe na upravištvo Slovenskega Naroda pod »Sredina mesta 8760«.

Boljša vdova, 46 let stara, išče službo, be kot gospodinja naj-sibo v Ljubljani ali kje drugje. Naslov pove upravištvo Slov. Naroda. 8761

Boljšo gostilno vzamem v najem ali v račun. Ponudbe na upravn. Slov. Nar. pod »Sposobnost/8762«.

Dobrega zanesljivega mesarskega pomočnika se takoj sprejme. Kje, pove upravištvo Slovenskega Naroda. 8764

Stara, dobro ohranjena omara (Schubladenz in karnize za prodati. Za pogledati v soboto od 11 do 12 ure, kje pove uprav. Slov. Naroda. 8770

Iščem deklet od 20-30 let, ki zna dobro kuhati in druga hišna dela opravljati. Glavno da je pametna, pridna in poštenega srca, kajti ostala bi lahko trajno pri hiši, ker gospa želi tako. — Potrebujem pa tudi deklo za zunanja in poljska dela. Plača za obe po dogovoru. Naslov pove uprav. Slovenskega Naroda. 8752

Kontoristinja, le prvovrstna izkušena, moč, z večletno vsestransko prakso se išče za manufakturno veletrgovino pod ugodnimi pogoji. Plača dobra. Obširne ponudbe se prosil na poštni predal 35 Ljubljana.

Kupi se dobro ohranjena politirana kredenca za jedilno sobo, umivalna miza z marmornato ploščo in zrcalom, dekoracijski divan ali otomana in železna sklopna postelj (Tischbett). Pismene ponudbe z navedbo cen na Sv. Petra cesta 38, Ljubljana. 8626

Resna ženitna ponudba! Inteligent in simpatičen gospod, srednje starosti, ki je bil postovodja v večji pekarni, želi znanja v svrhu resne ženitve, z gospico ali vdovo v starosti 25-40 let, ki bi imela že dobro vpeljano pekovsko obrt. Ponudbe naj se pošljejo do 15. t. m. s sliko pod »Poniad« na nabiralno mesto, Sodna ulica 3, Ljubljana. 8641

Dobro ohranjena salonska kredenca se ceno proda. Kje, pove upravištvo Slov. Naroda. 8616

Dečka, čez 16 let, za vsa dela, ki bi spal doma, sprejme Fr. Kham, trgovec s špecerijo in delikatesami, Miklošičeva cesta 8 od 11.—12. ure. 8613

Kupi se majhna hiša ali vila v mestu ali predmestju. Ponudbe pod »Hiša ali vila 8668« na uprav. Slov. Naroda. 8668

Išče se deklet za pospravljanje sob in drugih hišnih opravil proti dobri plači in hrani. Vpraša se pri g. Bergmannu, Poljanska cesta št. 87. 8708

Stanovanje s hrano se išče za starejšega dijaka pri boljši rodbini. Ponudbe pošliti na upravištvo Slovenskega Naroda pod »št. 100«. 8710

Meblovano sobo iščeta dve samostojni gospodini. Ponudbe se prosil pod »Samostojni gospodini 8667« na upravištvo Slov. Naroda. 8667

Vzgojiteljica, ljubeznjiva, vestna in rodoljubna, ki je že kot taka delovala, se sprejme v Ljubljani. Ponudbe pod »Trije šolarčki 8689« na uprav. Slov. Naroda. 8689

Priden in pošten trgovski pomočnik išče službo v špecerijsko ali manufakturno trgovino. Naslov pove upravištvo Slov. Naroda. 8632

Mebliirano sobo v mirni hiši išče mlad uradnik za 15. september. Ponudbe na upravištvo Slov. Naroda pod »15. september 8727«.

Proda se 1 moško kolo za 250 kron, 1 moško kolo brez pnevmatike za 80 kron, 1 nov gramofon za 12 ploščami za 400 kron. Vič št. 16. 8725

Stanovanje zamenjam na Dunaju (tri sobe, kuhinja, veranda in pritikline) za stanovanje v Ljubljani. Selitveni voz na razpolago. Ponudbe na upravištvo »Slov. Naroda« pod »L. S.«/8703. 8703

Gonilni jermen ali pa pas 25 m — 10 cm kupi takoj, si izposodi oziroma izmenja proti roman cementu ali opeki tvornica cementa Laško. 8733

Išče se izurjena šivilja za izdelovanje vrhnjih jop. Plača se kot moškemu pomočniku; sprejme se pomočnica za bluze in 1 učenka. Naslov pove upravištvo Slovenskega Naroda. 8687

Kupi se okoli 50 vagon. stavb. lesa (okroglega in rezanega). Ponudbe prosto kolodvor na upravištvo »Slov. Naroda« pod: »P. S. 1919« 8695

Dva nova voza, (zapravljen čka) na ter kolesej se ceno prodajo. Jernej Pirnat, kovač, Jarše, p. Domžale. 8713

Dva konja srednje teže, 8-10 let stara, se takoj prodasta. Več se pozive pri Ignaciju Muri, Jezersko nad Kranjem pri Zelezni kaplji. 8755

Pomočnik, dobro izurjen urarstva, se takoj sprejme. Stanovanje event. v hiši. Ivan Ravibar, Sv. Petra cesta št. 44. 8753

Kontoristinja, popolnoma večšo slo-nografijsko, venke in nemške stenografijske, strojepisja ter dovršeno računarico, sprejme za takojšnji nastop lesna industrija. Prednost imajo one, ki so perfektno v laščini ali francosčini ter so v lesni stroki že delovale. Pismene ali osebne ponudbe na »Panonia«, društvo lesnih industrijev, Ljubljana, Selbenburgova ulica 7/II nad Jadransko banko do 10. septembra. Plača po dogovoru. 8588

Zagaj se sprejme v trajno delo v tovarni varni stolov Zg. Gamejine nad Ljubljano. 8651

Učenec za trgovino z mešanim blagom se takoj sprejme pri tvrdki Jo-p Langeršek v Marbregu. 8603

Učenka, ki bi spala doma, se sprejme v trgovini s špecerijo in delikatesami, Naslov pove upravištvo Slovenskega Naroda. 8614

Iščem za svojega sina, 12 letnega nemškega gimnazijca, stanovanje s hrano vred v dobri družini. Ponudbe se naj pošljejo na Wrratschar, veleposelstnica v Marbregu, Štajersko. 8587

Za kmetijsko šolo, katere glavni naloge učiti vzorno gospodarstvo zraven pa podati tudi potrebno teoretično izobrazbo se išče voditelj. Ponudbe na upravištvo pod šifro »praktična kmetijska šola/8693«. 8693

1 vagon papirja od časnikov, veliki format, razpošilja v vsaki množini in po nizki ceni tvrdka I. Andrašič v Mariboru. 8624

Vsake vrste stavbenih del: kakor tudi načrte in proračune po najnižjih cenah prevzame spoštovanjem in priporočilom 8586

Gregor Prosen oblastveno izprašani zidar-ski mojster za mesto in deželo, Lesce, Gorenjsko.

Restavracija Bellevue na Šmarjetni gori pri Kranju otvorjena.

Plačila v inozemstvu do vsake višine brez stroškov, nakup, prodaja posestev, premoženjske zadeve dr. Ivan Černe gospod. pisarna, Ljubljana Miklošičeva c. 6, telefon 37.

Nande Roš Stanka Roš roj. Mikuš poročena Hrastnik 2. septembra 1919 Gornjigrad.

Vladimir Kurelič rezervni poročnik Andjelka Kurelič roj. Cunder poročena Ljubljana, dne 3. septembra 1919.

Išče se mebllovana soba s posebnim vvhodom za takoj. Oglasi na upravo »Slov. Naroda« pod »Soba s posebnim vvhodom 335/8661«. 8661

Zobni zdravnik dr. Rodoscheg Ljubljana, Stari trg štov. 2 zopet ordinira.

Trgovska agentura v Mariboru z velikim krogom odjemalcev išče

zastopstva vsakovrstnega blaga za Maribor, Sp. Štajersko in Prekmurje. Cenj. ponudbe pod »večletni potnik 260« poš. ležeče Maribor. 8697

Gospodinja ki rabi šteti s perilom, časom, trudom in denarjem. Poiskusni zavoji a 4 1/2 kg vsebine. IGNAC FOCK, tvornica mila in sode, Kranj.

Pohitite 7. septembra na 50 letnico Narodne čitalnice v Kamniku ob 9 uri sprejem gostov na kolodvoru nato spreved. Popoldne ob 3 uri velika ljudska veselica.

Javna dražba 8740 trpežnega pohištva se vrši v soboto dne 6. t. m. ob 10. uri dopoldne v skladišču »Balkan« Ljubljana, Dunajska c. 33.

Naznanilo. Slavnemu občinstvu, osobito svojim cenjenim obiskovalcem vjudno naznanjam, da sem opustil podružnico na Miklošičevi cesti nasproti hotela »Union«, pač pa nadalje vodim svojo staro podjetje na Sv. Petra cesti. Zahvaljujem se za izkazano naklonjenost ter prosim, da mi isto ohranijo tudi v bodoče. Z odličnim spoštovanjem 8641

Matiija Podkrajšek, brivec in damski frizer Ljubljana, Sv. Petra ces. Zankl-ova hiša št. 32.

Prvovrstna dunajska tvrdka išče zveze z zmožnimi tvrdkami za živila (posebno riž, stročje, krompir, južno sadje, slanina, mast, namizno olje, sardine itd.), toda samo v večjih množinah proti takojšnjemu plačilu ali kompenzaciji v sledečih predmetih, i. s. vseh vrst kartonov, barv, stekla, porcelana, železnine, jeklene robe, poljedelskih in industrijskih strojev, in orodja za opekarnice, cestnogradbeno orodje valjarji, stavbeni material, umetna gnojila železa v šibkah, pločevine, orodja, kos, srpov, vozni os, brusov itd. Prosi se vzorcev, kateri so v kolikor mogoče, tudi tukaj na razpolago. Korespondenca: nemško, ogrsko, francosko, angleško, rusko.

I. KUBERT & Co., DUNAJ, II., Komödiengasse 1.

Razpis gradbenih del tovarne za kemično tehnične izdelke tvrdke I. Keber v Tacnu ki obstoje iz zgradbe enonadstropnega poslopja s podzemljem na stavni površini 230 m², vsebujočega: veliko delavnico za kemično tehnične predmete, laboratorija, skladišča za gotove izdelke, delavnice za zaboje, skladišča za zaboje, ekspedita, pisarne, stanovanja za delovodja, remize za vozove, hleva, dveh mansardnih prostorov in kleti. Tozadevne ponudbe je vložiti do 20. septembra 10. ure dopoldne v tehnični pisarni ing. Dragotina Gustinčiča v Ljubljani, Miklošičeva cesta 18, ob kateri uri bo otvoritev ofert v navzočnosti ponudnikov. 8729 Pripomočke za ponudbe za dobe pri ing. Drag. Gustinčiču.